

Atvinnulýðræði

Þing Landssambands ísl. verzlunarmanna 2019

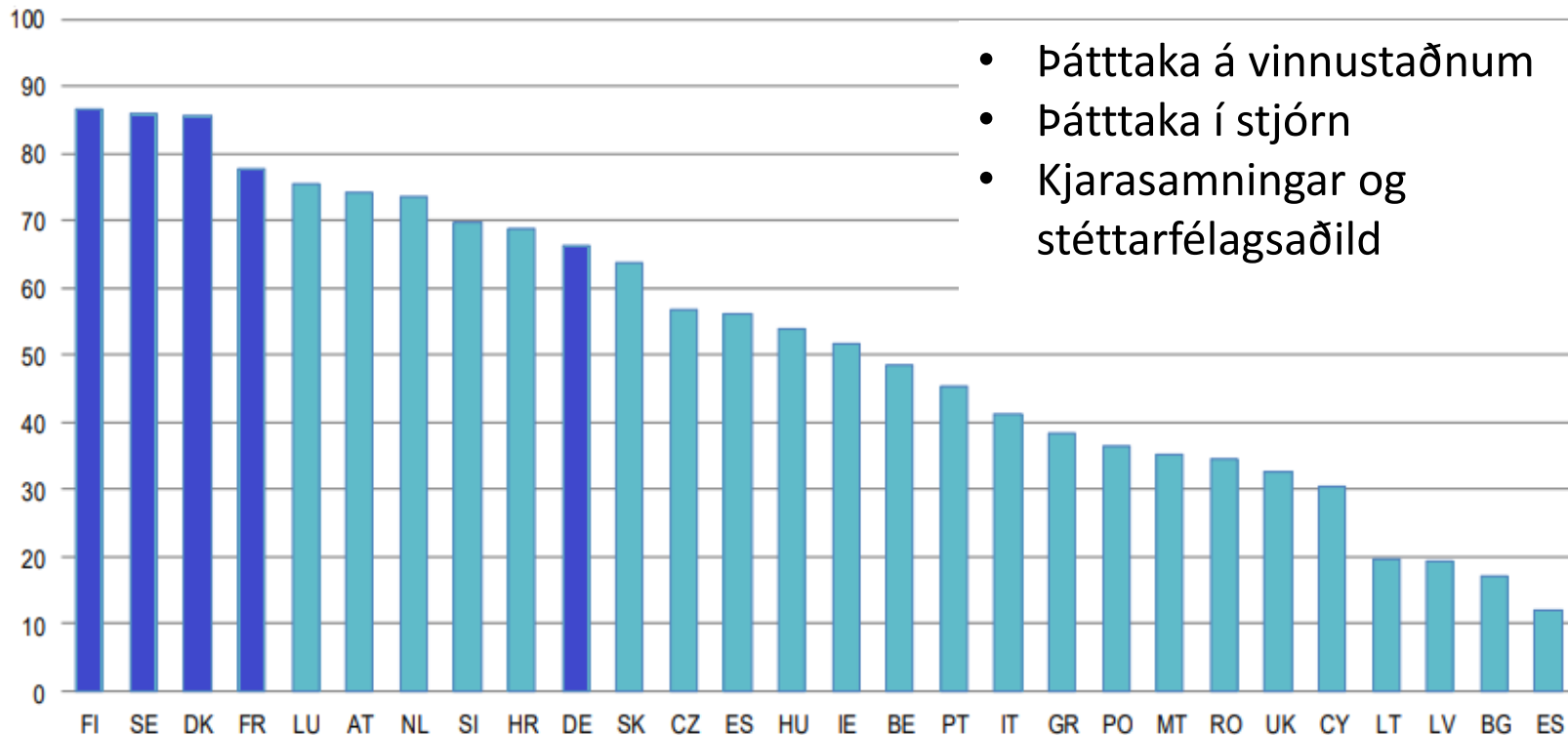
Steinunn Böðvarsdóttir, VR

Codetermination is ...

".... a democratic decision-making process at the firm level and the equality of capital and work."

"... lýðræðisleg ákvarðanataka í fyrirtækinu og jafnrétti fjármagns og vinnuafls."

Vísitala lýðræðis á vinnustað

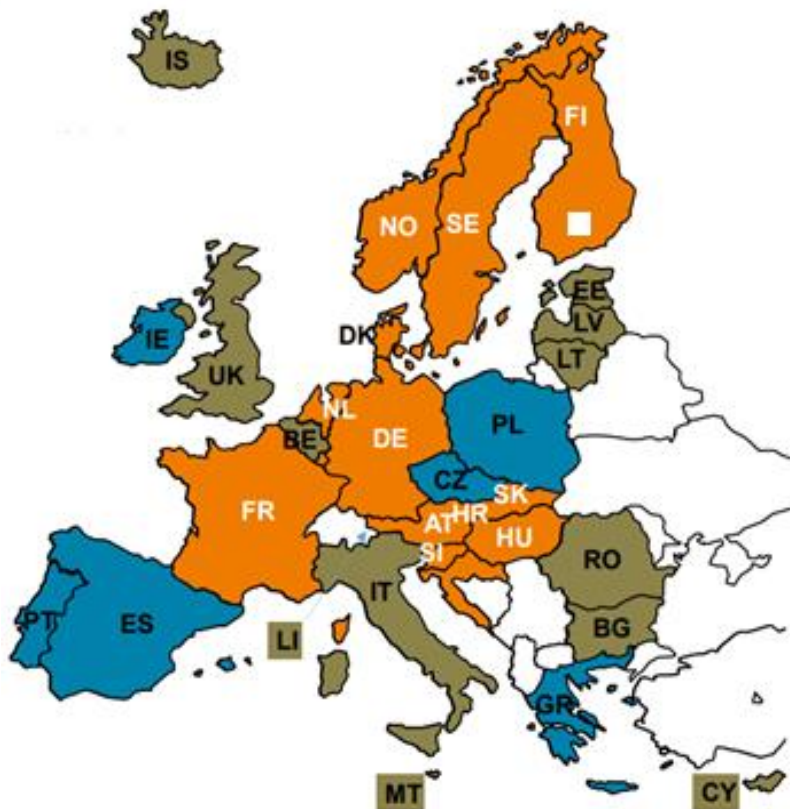
- Þátttaka á vinnustaðnum
- Þátttaka í stjórn
- Kjarasamningar og stéttarfélagsaðild

- Mismunandi hlutverk, völd og réttindi
 - Réttur til upplýsinga og samráðs
- Sterk staða stéttarféлага
- Minni vinnumarkaðsleg átök

BLER – board-level employee representation

- Rétturinn til að kjósa fulltrúa í stjórn með atkvæðisrétt
- Ýmist réttur sem þarf að virkja eða skylda í fyrirtækja- eða vinnulöggjöf

- **Fyrirkomulag fyrirtækja**
- Oft er **lágmarksstærð fyrirtækis**
- Munur er á **fjölda sæta** sem starfsmenn fá.
- Mismunandi **leið** fulltrúa starfsmanna í stjórn

- Víðtækur réttur
- Takmarkaður réttur
- Enginn / nánast enginn réttur

- Rannsóknir á áhrifum BLER á fyrirtæki
 - 10 rannsóknir jákvæðar
 - 7 rannsóknir neikvæðar
 - 11 rannsóknir engin áhrif
- Sumar rannsóknir sýna að BLER hefur neikvæð áhrif ef aðkoma starfsmanna er mjög víðtæk eða fulltrúar starfsmanna hafa meira en þriðjung stjórnarsæta

- Aukið samráð, aukin samvinna, aukinn friður
- Rannsókn sýnir meiri áherslu á:
 - Rannsóknir og þróun
 - Starfsmannamál
 - Samfélagslega ábyrgð
- Sameiginlegir hagsmunir starfsmanna og eigenda

Fjögur Norðurlanda – raddir starfsmanna

- Réttindi starfsmanna til að eiga rödd á vinnustaðnum eiga skýra stoð í kjarasamningum eða lögum
- Réttur en ekki lögbundin / samningsbundin skylda
- Sterk staða stéttarféлага

- **Danmörk:** 10% starfsmanna / stéttarfélag óska eftir BLER; kosning
- **Noregur:** kosning / skrifleg beiðni meirihluta starfsmanna
- **Svíþjóð:** stéttarfélagið sem hefur kjarasamning við fyrirtæki óski eftir BLER
- **Finnland:** bæði samkomulag við fyrirtæki og ósk frá stéttarfélögum

Völd og áhrif fulltrúa starfsmanna

	Danmörk	Noregur	Svíþjóð	Þýskaland	Frakkland
Fulltrúar sem telja sig hafa <u>völd</u> við stjórnarborðið	43%	50%	28%	29%	7%
Fulltrúar sem telja sig hafa <u>áhrif</u> við stjórnarborðið	54%	44%	56%	39%	83%

Tvískipt stjórn:
Aðalstjórn – fulltrúar starfsm.

Fulltrúar starfsmanna eru
skilmerkilega merktir sem slíkir
á vef fyrirtækisins

Kasim Kutay
Member of the Board
Member of the Nomination Committee

Anne Marie Kverneland
Member of the Board
(employee representative)
Member of the Remuneration Committee

Martin Mackay
Member of the Board
Chair of the R&D Committee

Thomas Rantzau
Member of the Board
(employee representative)
Member of the R&D Committee

Tillaga til þingsályktunar 1965

„Alþingi ályktar að fela 11 manna nefnd að undirbúa löggjöf um aukin áhrif verkamanna og annarra launþega á stjórn þeirra fyrirtækja, sem þeir starfa hjá. Skal löggjöf þessi vera fyrsti áfanginn í áætlun til næstu tveggja áratuga um aukið lýðræði í íslenskum atvinnuvegum, og ber sérstaklega að stefna að því í fyrstu lotu að veita launþegum ríkisfyrirtækja og þá einkum iðnfyrirtækja **veruleg bein áhrif á stjórn þeirra**, en starfsmönnum í einkarekstri **víðtæk ráðgefandi áhrif**.”

"Alþingi ályktar að kjósa níu manna nefnd ... sem hafi það hlutverk að gera tillögur um fyrirkomulag atvinnulýðræðis á vinnustöðum ...

Nefndin kanni sérstaklega að hve miklu leyti verði sett lög um verkefnið og að hve miklu leyti verði tekið á málinu milli aðila vinnumarkaðarins með kjarasamningum. "

- Stefna ASÍ lögð fram á þingi 2018
 - "... ný tækni og breytingar á atvinnuháttum verði á forsendum launafólks en ekki stórra fyrirtækja"*
- Í kröfugerð VR fyrir síðustu kjarasamninga var farið fram á að:
 - "vinnustaðalýðræði verði innleitt á vinnustaði þannig að starfsfólk fái fulltrúa í stjórnir fyrirtækja"*